FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 48

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, MARCH 8, 1972

ŠTEV. LXXIV — VOL. LXXIV

Razgovori o Malti so zopet prekinjeni

Pretekli teden obnovljeni razgovori med vlado Malte in vlado Velike Britanije o vojaških oporiščih na otoku so bili spet prekinjeni.

RIM, It. — D. Mintoff, predsednik maltske vlade, je pretekli teden stavil britanski vladi nove predloge za sporazum o britanskih in NATO pomorskih oporiščih na Malti. Razgovori se vlečejo dejansko že od lanskega poletja, ko je delavska stranka pri volitvah zmagala z enim glasom večine in prevzela oblast na Malti.

Ponovno je izgledalo, da je sporazum dosežen, pa je Mintoff vedno znova sporazum trmasto odklonil in zahteval večjo "najemnino". Lani pred Božičem je nenadno dal Angležem ultimat, da naj plačajo zahtevano vsoto ali pa se poberejo z otoka. Angleži so ultimat odklonili, umaknili z otoka vse svoje civiliste in izjavili, da bodo do 31. marca umaknili z otoka tudi svoje vojaštvo, v kolikor bodo mogli dotlej naložiti in odpeljati tudi vse svoje naprave.

Mintoff je ultimat umaknil in se začel znova pogajati ob posredovanju NATO. Ko je zopet izgledalo, da je spor rešen in sporazum pred podpisom, je Mintoff nenadno odšel od tu in razgovore prekinil. NATO je obljubila Malti letno 35 milijonov najemnine za oporišča, 18.7 milijonov v brezobrestnem posojilu ter seveda zaposlitev domačinov na oporiščih. Mintoff je zahteval še dodatnih 12.5 milijonov.

Britanski vojni minister in glavni tajnik NATO sta odšla domov in razgovori so obtičali. Pred 1. marcem so Angleži odpovedali službo vsem domačinom in s tem pokazali jasno, da se ne mislijo podati. Tako je Mintoff sam obnovil pogajanja, ki so se, kot trdijo, pomaknila za mal korak naprej.

Pretekli ponedeljek je bil Mintoff na razgovorih v Londonu, pa je od tam odšel, ne da bi dosegel sporazum z britansko vlado. Njen predsednik E. Heath je dejal, da ne bo dalje popuščal.

—o—

Čile noče dolgolascev

SANTIAGO, Čile. — Vlada je objavila, da fantje z do ramen segajočimi lasmi ne bodo smeli z novim šolskim letom, ki se je pravkar začelo, v javne šole. Kdor hoče v srednjo ali višjo šolo, se mora odpovedati "hipijevskim" lasem, pa tudi drugim hipijevskim navadam.

Starši so odredbo oblasti sprejeli s pohvalo, prav tako tudi večina šolnikov, med tem ko jo mladina in del staršev odklanja. Verjetno ne bodo imeli druge izbire, kot se jo držati.

Vremenski prerok pravi:

Mrzlo, vetrovno z verjetnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 30.

Novi grobovi

Frank Ilc Sr.

V Euclid Manor negovališču je umrl 85 let stari Frank Ilc Sr. z 22781 Dawn Drive, Euclid, rojen v Ribnici, od koder je prišel v ZDA l. 1901, zaposlen kot vlačilec žice pri American Steel & Wire Co. do svoje upokojitve. Prva žena Anne, roj. Bolko mu je umrla l. 1916, druga, Frances, preje Simoncic, l. 1927, tretja, Frances, preje LeVar, pa l. 1971. Bil je oče Franka, pok. Josepha, pok. Ann Somrack, očim Alberta in Hermana LeVar, Alvine Paholke in Franka Simoncic. Bil je član SNPJ št. 28. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v četrtek, popoldne ob 1.30 na Lake View pokopališče. Družina priporoča namest venčev darove za Slovenski starostni dom na Neff Rd.

—o—

Kaj je zakrivilo prodor premogovnega nasipa?

CHARLESTON, W, Va. — Zatopnik Chicago Daily News in skupina ABC TV snemalcev sta odkrila v nasipu, ki ga je 26. februarja prodrla voda in pokončala najmanj 108 človeških življenj, vžigalno vrv in luknje navrtane v nasip za njegovo razstrelitev.

Ta najdba je sprožila preiskavo, če ni bil nasip namerno preoit, ko trdijo prebivalci prizadetega področja, da so tik pred udarom vode v dolino slišali močno eksplozijo.

Tiskovni pomočnik guvernerja Zahodne Virginije Arch Moore je dejal, da mu ni nič znanega o kakem razstreljevanju nasipa ali čem sličnem v njegovi bližini, pa obljubil, da bodo stvar preiskali.

—o—

Z računom na daljšo roko

WASHINGTON, D.C. — Stari proučevalci Kitajske sodijo, da je Ču En-laj povabil na obisk na Kitajsko sen. M. Mansfielda in sen. H. Scotta, ker bosta ta dva ostala v Senatu najmanj še 4 leta, med tem ko bo predsednik Nixon morda prihodnje leto Belo hišo zapustil.

Peking bi rad ohranil dobre odnose z ZDA na dolgo roko in v ta namen sta mu oba senatorja, katerih eden je vodnik demokratske večine, drugi pa republikanske manjšine, prav uporabna.

Palestinski gverilci zašli v hude zagate

Vlade držav sosed Izraela so spravile palestinske gverilce pod svoj nadzor, da bi se izognile napadom Izraela.

JERUZALEM, Izr. — Obrambni minister Moshe Dayan je dejal, da so palestinski gverilci zašli v precep, iz katerega se ne bodo lahko izvlekli. Zdi se, da so vse arabske države prišle do prepričanja, da predstavljajo gverilci za nje nevarnost. Prvo je to skusila Jordanija, kjer so gverilci bili tako močni, da so že spravljali resno v nevarnost obstoj države.

Že nekaj let je imel z njimi težave Libanon. Gverilci so se vgnezdili na vzhodnem pobočju Hermona in ga spremenili v "Fatah-deželo", imenovano po El Fatah gverilski organizaciji Arafata. Libanonska vlada se ni čutila dovolj močno, da bi nastopila proti njim. To je privedlo do nastopa Izraela in Libanonu ni ostalo nič drugega, da je po umiku izraelskih čet v začetku tega tedna zasedel Fatah ozemlje in onemogočil gverilcem, da bi ga znova spremenili v svoje oporišče.

Sirija je imela palestinske gverilce ves čas strožje pod nadzorom kot njena soseda, pa so izgleda tudi tam začeli ubirati svojo pot. Izrael je udaril na njihova oporišča in Sirija je odgovorila z napadom na izraelska oporišča in naselja na Golanskem višavju, nato pa je nastal mir.

Izraelski obrambni minister trdi, da so palestinski gverilci hoteli s svojimi napadi končati 19 mesecev trajajoče premirje na Srednjem vzhodu, da pa so s tem načrtom grdo propadli in spravili v nevarnost svoj lastni obstoj v arabskih državah kot neodvisna vojaška sila.

—o—

— Bolivija je po velikosti četrta država v Južni Ameriki.

Muskie 48%, Nixon 70%

Pri primarnih volitvah v New Hampshire je pri demokratih zmagal Muskie precej pičlo, Nixon pri republikancih se je odrezal boljše.

MANCHESTER, N.H. —Včeraj so bile tu prve primarne volitve, ki naj bi pokazale razpoložnje volivcev do glavnih predsedniških kandidatov. Prihodnje bodo v Floridi prihodnji torek. Včerajšnje volitve niso prinesle posebnih presenečenj in njihovi izidi ne bodo bistveno spremenili položaja glavnih kandidtavo z izjemo McGoverna, ki se je odrezal precej boljše, kot so napovedovali.

Pri demokratskih primarnih volitvah je dobil sen. E. Muskie, ki ga smatrajo za vodilnega kandidata, 48% vseh glasov, McGovern 37%, Sam Yorty 6%, sen. Hartke 4% in kong. Mills 2%.

Pri republikancih je dobil predsednik Nixon 70%, kong. McCloskey 20% in kong. Ashbrook 10%.

Sen. E. Muskie je upal, da bo dobil nad 50% vseh glasov, pa se je njegov položaj v zadnjem tednu precej poslabšal. Njegov nastop v obrambo pred osebnimi napadi ni bil posebno posrečen in mu je bolj škodoval kot koristil. Senator je dejal, da je z izidom zadovoljen in da pričakuje "novih zmag".

Sen. McGovern se je odrezal nepričakovano dobro in je seveda več kot zadovoljen. Upa, da pomeni včerajšnji uspeh začetek pravega zagona njegove kampanje.

—o—

Cao Ky ima težave pri iskanju zaposlitve

SAIGON, J. Viet. — Nguyen Cao Ky, bivši podpredsednik republike, se brani prevzema kakega manjšega poslaniškega mesta v tujini, ki mu ga ponujajo, kakega res uglednega mu pa Van Thieu ne mara dati. Prav tako ga ne marajo pustiti nazaj v oborožene sile, v katerih je bil poveljnik letalstva, dokler ni postal podpredsednik republike.

—o—

Sporočajte domače vesti!

ITT UTEGNE POSTATI NOVA KOST ZA VOLITVE

Senatni pravosdni odbor preiskuje, če je $400,000, ki jih je podružnica ITT dala za republikansko konvencijo v San Diegu, v kaki zvezi z ustavitvijo zvezne tožbe proti ITT. V preiskavo ni zapleteno le pravosodno tajništvo, ampak tudi Bela hiša.

WASHINTON, D.C. — Pravosodni odbor Senata že od preteklega tedna skuša dognati, koliko je resnice na spornem zapisku Mrs. Dite D. Beard, lobistke ITT (International Telegraph & Telephone Co.) v Kongresu. V njem je sporočila družbi, da bo pravosodno tajništvo opustilo tožbo proti njej, ko je ena od podružnic ITT obljubila $400,000 za kritje stroškov republikanske konvencije v San Diegu v Kalifornjii letošnje poletje.

Ta memorandum je prišel na nek način v roke časnikarju Jacku Andersonu, ki je vso reč iznesel na dan. Namestnik pravosodnega tajnika Richard G. Kleindienst, ki je bil po odstopu J. Mitchella imenovan za pravosodnega tajnika, in v senatnem odboru že potrjen, je še pretekli teden zaprosil senatni odbor, naj ga ponovno zasliši o tem vprašanju. Izjavil je, da o vsem ne ve nič in da mu ni bilo znano, da je ITT obljubila $400,000 za republikansko konvencijo, ko je pravosodno tajništvo umaknilo tožbo proti ITT na temelju zakona proti trustom.

Zdravnik Mrs. Dite B. Beard dr. V. L. Liszka je dejal, da leži Mrs. Dita B. Beard v bolnišnici v Denverju, Colo., in da ni sposobna za nobeno zaslišanje. Pripomnil je, da je bila ta v času, ko je kočljivi memorandum pisala, "periodično zmešana in neprisebna", ker da ima slabo srce in slab krvni obtok, kar povzroča pomanjkanje krvi v možganih. Delno naj bi bilo tega krivo tudi uživanje alkohola, včasih veliko in včasih skupno s pomirjevalnimi sredstvi.

Dr. L. Radatsky, specialist za srčne bolezni, ki zdravi Mrs. D. Beard, je dejal, da ne dvomi v njeno duševno zdravje in dodal, da dvomi v utemeljenost pričana dr. V. Liszka. Sodelavec J. Andersona, ki je vso reč zanesel raziskoval, je dejal, da jim je bilo rečeno, da "bodo njo (Mrs. Beard) vrgli med volkove in to se sedaj začenja dogajati".

V zasliševanje in preiskavanje ni zapleteno le pravosodno tajništvo, ampak v večji meri Bela hiša. Preiskava bo zato le težko vso reč razčistila v celoti in bo zato verjetno ostala kot kost za glodanje v volivni borbi za predsednika ZDA v novembru.

—o—

Peking napada Tokio

Japonsko dolži, da stega roke po Tajvanu, in da se zato ne bo razgovarjal s sedanjo vlado.

PEKING, Kit. — "Ljudski dnevnik", uradno glasilo Kitajske Komunistične partije, je pretekli petek prijel Japonsko, da stega roke po Tajvanu (Formozi) in jo svaril, da pri tem ne bo uspela.

Članek pravi, da vlada Sata in njemu enakih reakcionarnih japonskih vodnikov že dolgo misli na Tajvan in je zato govorila o "dveh Kitajskih". Priznava, da skuša Sato prikriti svoje protikitajske načrte in razpoloženje, da pa se kljub temu ni odrekel Tajvanu in zvezam z njim. "Naravno zagotovilo je, da sta kitajska celina in Tajvan nerazdeljiva in to je vprašanje, o katerem bi razpravljala tretja država," prav Ljudski dnevnik.

Sato je preje bil na stališču, da sta dve vladi, ki trdita, da imata pravico govoriti v imenu Kitajske in da morata to vprašanje končno odločiti med seboj. Ob Nixonovem obisku je Sato izjavil, da je pripravljen sprejeti načela skupnega poročila o tem obisku o normalizaciji odnosov s Kitajsko.

Komunistično glasilo "Peking Review" primerja sedanji položaj z letom 1932 iln dolži Sata in "njegovo kliko" temnih načrtov, ki so hočejo poslužiti vlade na Tajvanu, kot so se tedaj vlade v Mandžuriji.

—o—

Mednarodni razpis za reševanje visečega stolpa v Pizi

PIZA, It. — Italijanska vlada bo v bližnji bodočnosti razpisala mednarodno tekmovanje načrtov za rešitev visečega stolpa v Pizi. Stolp visi že stoletja in trdijo nekateri, da je bil sploh tako zgrajen že od začetka.

Strokovnjaki, ki so v zadnjih letih ponovno preiskali njegove temelje, priznavajo, da je treba te na kak način utrditi, ker da bo sicer stolp v določenem času omagal in se podrl.

Pričakujejo predloge za rešitev iz Italije, ZDA, Nemčije in od drugod.

—o—

Prevažanje šolarjev odločilno pri volitvah?

WASHINGTON, D.C — Proučevalci razpoloženja javnosti napovedujejo, da bo vprašanje prevažanja šolarjev v času volitev v novembru daleko bolj kočljivo kot karkoli drugega vštevši vitenamsko vojno in gospodarsko stanje doma.

Iz Clevelanda in okolice

Najdeni ključi—

Pretekli ponedeljek je bil najden na Norwood Road sveženj ključev. Kdor jih je izgubil, naj pokliče EX 1-2569.

V korist slov. misijonarjev—

Nocoj ob sedmih zvečer bo v šolski dvorani pri Mariji Vnebovzeti Kartna zabava v korist slovenskega misijonarja č.g. Francisa Rebola, ki misijonari na daljni Formozi in brata Cirila Velliga v Afriki. Zabavo prireja Misijonski krožek sv. Frančiška Ksaverija št. 150. Vsi vabljeni!

Iz bolnišnice—

Iz St. Vincent Charity bolnišnice se je pretekli petek vrnil na svoj dom poznani Frank Virant (Ribenčan), 2194 Glenridge Rd. Lepo se vsem zahvaljuje za obiske, kartice, cvetlice in darila. Vesel je bil ljubeznive pozornosti.

Štrajk v Lordstownu—

Štrajk v tovarni avtomobilov GMC v Lordstownu, Ohio, se nadaljuje. Danes bodo obnovili razgovore o njegovem končanju. Koncem tedna so upali, da bo štrajka konec, še predno se bo prav začel, sedaj izgleda, da utegne preteči precej časa, predno bo štrajka konec. Lordstown je ena najmodernejših avtomobilskih tovarn, če ne sploh najmodernejša na vsem svetu. V njej izdelujejo Vega avtomobile.

V spomin—

Ing. Josip Brodnik in njegova soproga sta poslala $10 za dve maši za umrlega Ivana Avseneka misijonarju Stanku Podržaju.

—o—

Kong. William Colmer ne bo več kandidiral

WASHINGTON, D.C. — Kong. W. Colmer, demokrat iz države Mississippi, ni običajen kongresnik, je kot načelnik odbora za pravila eden njegovih pomembnih vodnikov. Skozi njegov odbor morajo namreč vsi predlogi, ko jih ta obravna, pridejo šele na dnevni red in razpravo v zbornici.

W. Colmar je star 82 let in je prišel do spoznanja, da je čas, da se umakne. Z njegovim odhodom bodo imeli demokrati, če bodo še imeli večino v Predstavniškem omu, priložnost izbrati na njegovo mesto kakega bolj sprejemljivega in bolj disciplininranega svojega člana.

Na splošno je W. Colmer še kar sprejemljiv, svojim tovarišem ni delal toliko težav kot njegov prednik H. W. Smith iz Virginie. Po vsem sodeč bo nasledil sedanjega načelnika Ray J. Madden, liberalni demokrat iz Indiane, ker je po senioriteti prvi za Colmerjem.

—o—

Svetovni svet cerkva podprl Bangladeš

ŽENEVA, Šv. — Svetovni svet cerkva, v katerem so povezane protestantovske verske skupine in pravoslavna cerkev, je odobril 13 milijonov dolarjev za pomoč države Bangladeš v teku prihodnjih 16 mesecev.

V okviru te podpore bo dobila Bangladeš hrano, zdravila, pa tudi razno tehnično, zdravstveno in strokovno pomoč.

—o—

Poravnajte naročnino, če le mogoče, na prvo obvestilo!

Stari rek: Besede mičejo, zgledi vlečejo!

CLEVELAND, O. — V ponedeljek zvečer je mestni svet na svoji redni seji odobril predlog mestnega župana R. J. Perka, naj bo izplačilo 10% rednih plač mestnega uslužbenstva odloženo do 1. septembra, ko upajo, da bo mesto v boljšem finančnem stanju in jih bo lažje izplačalo. Sedaj bi jih ne moglo in če zastopniki uslužbenstva ne bi na to pristali in ne bi mestni svet tega odobril, bi bilo mesto prisiljeno odpustiti od 1000 do 1400 uposlencev.

Prvotni predlog, ki so ga odobrile unije mestnega uslužbenstva s policijo in gasilci vred, je predvideval, da velja to za vse mestno osobje, nastavljeno in izvoljeno. Nepričakovano se je del mestnega odbora z vodnikom demokratske večine Georgem L. Forbesom, ožjim sodelavcem bivšega župana C. Stokesa, temu uprl in zahteval, da se volje mestni uradniki iz predloga izvzamejo.

Mestni odbornik G. L. Forbes je pojasnil svoje stališče takole: "Jaz ne dam 10%. Jaz ne dam nič. Jaz sem kandidiral za urad z razumevanjem, da bom dobil $12,500 letno skozi dvoletno poslovno dobo." Z njim so potegnili vsi njegovi črnski tovariši v mestnem svetu, pridružil pa se jim je še Theodore E. Sliwa, demokrat iz 6. varde.

Ko ni bilo mogoče pridobiti opozicije za prvotni predlog, so tega spremenili tako, da je izvzel voljene mestne uradnike, poleg mestnega sveta še mestne sodnike in župana, skupno 50 oseb. Tak predlog je bil izglasovan.

To je dvignilo pravo burjo v vrstah policije in gasilcev, pa tudi med ostalim mestnim uslužbenstvom. Predsednik Bratskega reda policije Richard Faragher je dejal včeraj, da sklepa, kot ga je v ponedeljek sprejel mestni svet, ne more priporočiti članstvu v odobritev.

Vsi člani mestnega sveta s predsednikom F. J. Turkom na čelu, toda z izjemo G. L. Forbesa, in njegovih podpornikov, so izjavili, da se prostovoljno odpovedo izplačilu 10% svojih plač.

Stališče G. L. Forbesa je lahko pravno v redu, toda ni ga mogoče braniti s stališča morale, kot je v navadi v zahodnem svetu skozi več tisočletij. Stari rimski rek pravi: Besede mičejo, zgledi vlečejo! Mestni svetniki so izvoljeni zastopniki ljudstva, so nekaki njegovi zgledniki in vodniki. Po načelih, ki so bila doslej v rabi, je vsak ljudski zastopnik dolžan v prvi vrsti gledati na splošno, na ljudsko korist, svojo osebo mora podrejati. Kdor tega ne zmore ali noče, ni vreden ljudskega zaupanja! Na žalost moramo priznati, da tudi naši kongresniki in senatorji niso na posebno visoki stopnji nesebičnosti in etike ljudskih zastopnikov. V času primanjkljajev zvezne vlade, v času vojne so si mirno povišali plače za kar 20% pred par leti, ko so javnost svarili pred valom inflacije ter pred visokimi zahtevami delavstva v pogledu poviškov plač!

Sebičnost se je zajedla globoko v vrste voljenih ljudskih predstavnikov na vseh ravneh, na zvezni, državni in krajevni. To je skrajno slabo znamenje za bodočnost naše dežele. Narodni vodniki naj bi bili sol ljudstva! In če se sol spridi, se jo vrže proč na cesto!

Pa primerjajmo Aleksandra Velikega, macedonskega kralja! Ko je s svojo vojsko na poti v Indijo zašel v puščavo, je vsa vojska strašno trpela od žeje. Kralju so najožji, požrtvovalni prijatelji nabrali nekaj požirkov vode iz jutranje rose ter mu jo dali. Aleksander je pogledal te prijatelje, pogledal vojsko in vodo. Nato je vodo zlil v pesek, ne da bi se jo dotaknil, z besedami: Za mene samega jo je preveč, za vse premalo! To samopremagovanje, ta zgled je vojsko navdušil, da je korakala do vedno novih zmag za svojim vodnikom!

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Združene države:
$18.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
$20.00 na leto; $10.00 za pol leta; $6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$18.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$20.00 per year; $10.00 for 6 months; $6.00 for 3 months
Friday edition $6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO
83 No. 48 Weds., March 8, 1972

Nixonova vietnamska politika kaže končno možnosti uspeha

Za preteklo Lunino novo leto v februarju so napovedovali veliko rdečo ofenzivo v Vietnamu, ki naj bi otežila predsedniku Nixonu obisk in razgovore na Kitajskem. Iz napovedi ni bilo nič in v Saigonu so zatrjevali, da je to brez dvoma posledica obsežnih letalskih napadov, ki rdečim niso dovolili, da bi zbrali za tako ofenzivo potrebna sredstva. Ofenziva naj ne bi bila odpovedana, ampak je le preložena.

Opazovalci in proučevalci razvoja v Indokini in rdeče politike posebej so mnenja, da naj bi rdeči začeli veliko ofenzivo iz političnih razlogov. Na eni strani, da pokažejo, koliko moči še imajo, na drugi, da vplivajo na ameriško javno mnenje in otežijo predsedniku Nixonu položaj doma in s tem zmanjšajo možnosti njegove ponovne izvolitve. Prepričani naj bi namreč bili, da bi se s katerimkoli demokratskih predsedniških kandidatov, ki bi Nixona nasledil, lažje domenili kot z Nixonom.

Sklepanja se zdijo pravilna in utemeljena in zato je treba le počakati, če se bodo uresničila ali ne.

Položaj se je v zadnjih letih bistveno spremenil tako na bojiščih Indokine kot v mednarodnih odnosih sil, ki stoje za temi boji in vojskovanje dejansko omogočajo.

Združene države so šle v Indokino in nato v vojno v Južnem Vietnamu s ciljem, da preprečijo osvojitev Južnega Vietnama in vzpostavitev komunistične oblasti v njem. To je bilo v skladu s politiko obroča okoli komunističnega sveta, katerega del je bil v Evropi NATO, na Srednjem vzhodu Bagdadski pakt in za njim CENTO, v jugovzhodni Aziji SEATO. Rdeči so hoteli prebiti obroč v Indokini, kjer se jim je zdel najšibkejši. Razbijati so ga začeli po ustavitvi napada na Koreji, kjer so bili potisnjeni nazaj na stare položaje.

Francozi so omagali in v Ženevi julija 1954 pristali na neodvisnost Indokine. Rdečim so priznali le Severni Vietnam, pa jim nakazali pot za prisvojitev tudi Južnega. Amerika ženevskega dogovora ni podpisala, pa je izjavila, da se ga bo držala. Tedanji vodnik zunanje politike ZDA John F. Dulles je odločil, da naj ZDA rešijo Južni Vietnam pred rdečo osvojitvijo. V začetku je vse kazalo na uspeh. Diemu se je postopno posrečilo uvesti v Južnem Vietnamu red in ustvariti do neke mere učinkovito upravo.

Rdeči so začeli pritiskati najprej v Laosu in ustvarjali preko njega Hočiminhovo pot na jug, istočasno pa so pripravljali se potrebno za rdeči "osvobodilni boj" tudi v samem Južnem Vietnamu. V obeh naporih so uspevali in Južni Vietnam bi bil padel v rdeče roke, da ga niso ZDA leta 1965 rešile s svojimi lastnimi oboroženimi silami. Preganjale so rdeče, se bojevale z njimi po vsem Južnem Vietnamu in jih končno toliko oslabile, da so bojevanje omejili. Predsednik Nixon je pod pritiskom ameriškega javnega mnenja in razpoloženja ameriški delež v vojni omejeval in postopno usposabljal za boj domače sile.

Po več letih napora so domače sile tako trdne, da naj bi bile sposobne zaustaviti in zavrniti vse rdeče vojaške napore z izjemo splošnega vojnega napada. Skupnim zaveznIškim naporom se je posrečilo oslabiti in delno celo razbiti rdečo terensko mrežo, rdečo podtalno vlado, ki je imela več let v Južnem Vietnamu pod seboj dober del podeželja in manjših naselij. Južni Vietnam je torej sposoben sam skrbeti za svojo varnost, dokler ga bodo ZDA podpirale z vojnimi potrebščinami in mu stale ob strani z letalsko podporo.

Predsednik Nixon je to dvoje odločen Južnemu Vietnamu nuditi, dokler bo potrebno, slično kot to delajo ZDA v Južni Koreji. Tudi v Južnem Vietnamu bodo ZDA vsaj še za določen čas, ohranile nekaj svojega vojaštva, ki naj bo nekaka bolj moralna kot dejanska opora domačim oboroženim silam.

Ko so rdeči začeli prebijati obroč v Indokini, sta bili Sovjetska zveza in L. R. Kitajska še zaveznici, sodelavki v organiziranju in podpiranju svetovne revolucije in "narodno-osvobodilnih vojn". Hanoi je v tistih letih dobival polno podporo iz Kitajske, tudi iz Sovjetske zveze in iz satelitskih držav. Tekom same te vojne je prišlo do spora in razkola med Moskvo in Pekingom. Ta se je širil in širil, dokler se ni raztegnil v nepremostljiv prepad.

V Washingtonu novega položaja niso naglo spoznali, v sovjetsko-kitajski spor niso prav verjeli. Če bi tedaj videli njegovo globino, bi ZDA morda uspelo omejiti vojskovanje v Indokini z domačimi silami brez neposrednega posega s svojimi lastnimi oboroženimi silami vanj. Morda, morda pa tudi ne, kajti kitajski revolucionarni fanatizem je bil tedaj še zelo močan.

Temeljni cilj L. R. Kitajske v času pred sporom z ZSSR je bil potisniti ZDA in njihov vpliv z azijske celine čim dalje proti vzhodu v Pacifik. Sedaj se zdi, da v Pekingu ne zasledujejo več tega cilja. Amerika ni več prvi sovražnik Kitajske, to mesto je pripadlo ZSSR.

Kitajski in sovjetski cilji v Indokini niso več isti, četudi še vedno želita obe zmago rdečih domačinov in jih še vedno obe podpirata. Peking bi rad iz Indokine, ki je ob njegovi meji, potisnil sovjetski vpliv. Tega ne more doseči, dokler je Hanoi navezan na Sovjetsko zvezo v boju. Kitajska nima dovolj sredstev in ne modernega orožja, da bi sama podpirala Hanoi v zadostni meri, zato ostane le druga najboljša pot — končanje vojne.

Tak položaj v samem Južnem Vietnamu in v novih mednarodnih odnosih v Aziji kaže, da utegne Nixonova vietnamska politika končno le uspeti. To priznava v svojem nedavnem poročilu iz Saigona tudi znani sodelavec The New York Timesa C. L. Sulzberger, ki za ameriški napor v Južnem Vietnamu ni imel nikdar veliko naklonjenih besedi.

BESEDA IZ NARODA

Od Marije Vnebovzete do Sv. Vida

CLEVELAND, O. — V postnem času smo. Ni primerno, da bi tukaj mlatil kakšno prazno slamo. Kar le morem, bom poročal kratko in resno.

Zadnjo prepostno nedeljo smo pri Mariji Vnebovzeti le srečno potisnili skozi naš vsakoletni predpustni bazar. Že prej nisem čutil kakega velikega zanimanja, potem je prišlo še tako pacasto vreme in ni čudno, da je precej ljudi prav radi vremena ostalo lepo doma. No ja, par tisočakov se je le nakopalo skupaj, da ne moremo ravno reči: Zastonj smo kolesa vrteli in podplate brusili. Nekaj finančnih razpok bomo že spet zamašili.

Ne vem, kako je bilo drugod — pri nas je bila tri dni po predpustni nedelji pepelnična sreda. Razumljivo — ljudi je bilo pri obeh večernih sv. mašah toliko, kakor ob nedeljah. Post, tak, kot je bil nekoč, je sedaj omiljen, ostalo ga je le malo več kakor nič. Cerkev pa priporoča, da si sami nekaj posta naložimo. Prostovoljna odpoved ima pred Bogom še veliko več veljave. V pridigi je bilo priporočeno, naj o postnem času vsaj kaj več darujemo v dobrodelne namene.

V naši župniji smo farani prejeli posebne kuverte, ki jih naj v postnem času napolnimo z drobižem ali debeližem. Te kuverte — pravzaprav denar iz teh postnih kuvert bo odposlan našim sestram v Lemont za njihov starostni dom. Tukaj je prilika, da se tisti, ki še niso v ta namen nič darovali, sedaj izkažejo. Naš č. g. župnik je še poudaril: Prosimo za sestre v Lemontu — kdor pa ima misel, da bi dal raje kam drugam, v kak drug dober namen — naj da drugam.

Potreb je na vseh štirih straneh veliko — a na žalost mnogi, ki so v posesti premoženja, teh potreb ne vidijo — jih nočejo videti, ker so le preveč zaljubljeni v svoj lastni jaz in — dolar.

Morda se še kje v kakem kotu tišči kak zaostali kranjski ptič, ki bi sestram v Lemontu za "alelujo" daroval kak dolarček. Naj da v kuverto in naslovi na:

Mount Assisi Convent
1600 Main St.
Lemont, Illinois 60439

*

Pa na slovenske misijonarje nikar ne pozabimo.

Znamkarska akcija se nič kako trudi, da bi pred prazniki spravila nekaj drobiža skupaj in darovala misijonarjem za pirhe!

Dne 12. marca bo pri Sv. Vidu v ta namen pripravljeno prav dobro kosilo. Pečena piščeta bodo v glavnem — bo pa tudi goveja pečenka za tiste, ki ne marajo obirati kuretnine. Odzvati se povabilu pomeni le majhno žrtvico, ki pa lahko doprinese svoj delež v ta dober namen. Kosilo bo v lepi šolski dvorani od 11.30 do 2. popoldne.

Bog mi daj zdravje, vstopnico pa že imam. Pri vseh mojih poznih letih mi je enega piščanca obrati toliko kakor nič. Obložil ga bom, ob eni strani s solato in fižolčkom, ob drugi strani s krompirjem ali rižom. Če bi to vse skupaj oblil še s kozarcem vinčka, ne bi piščancu in ne meni škodovalo. Naj bi se eden od možakarjev z galonom v roki postavil v viden kot, če ne mara stati sredi dvorane.

*

Brez "štanta" s pecivom menda ne bo. Domači krofi, tako gotovo, kakor je amen po očenašu — bodo, potem pa še drugi, sladki okraski.

Na koncu te mize s pecivom bo slovenski pušelc: nageljček, roženkravt, rožmarin in še nekaj drugih lončnic. Za male krajcarje se bodo te žive sadike dobile. Dokler smo bili še bolj prosti, smo te lončnice kot spomin na našo mater-domovino, vedno skrbno v hiši in pozneje na vrtu negovali. Moderna doba je naša stanovanja okrasila s plastičnim cvetjem. Za mene ima še vedno polno veljavo živo cvetje — no ja, starokopiten sem še.

Korajžno — brez stokanja in izgovora pohitimo k Sv. Vidu na misijonsko kosilo. Tam se vidimo — Bog daj, v velikem številu!

J. P.

IZ NAŠIH VRST

Toronto, Ont. — Cenjeni! Tukaj Vam pošiljam nadaljno naročnino za priljubljeni slovenski dnevnik Ameriška Domovina.

Lepo se Vam zahvaljujem za redno pošiljanje in Vas prijateljsko pozdravljam!

Franc Petrič

*

Richmond Heights, O. — Spoštovani! Lepa hvala za prijazno obvestilo, da mi bo v kratkem potekla naročnina.

Priložen je ček za obnovo naročnine, previšek pa je dar listu, s katerim sem zelo zadovoljna.

Lep pozdrav osobju in naročnikom Ameriške Domovine!

Anna Kozel

*

Milwaukee, Wis. — Spoštovano uredništvo! Pošiljam Vam denarno nakaznico za Ameriško Domovino in kar je več, obdržite za tiskovni sklad.

Z Ameriško Domovino sem zelo zadovoljen, ker nam prinaša lepo slovensko branje.

Želim Vam mnogo uspeha pri izdajanju in Vas najlepše pozdravljam!

Stanley Trauner

*

Euclid, O. — Spoštovano uredništvo! Ker bo moja naročnina kmalu potekla, Vam pošiljam ček za celo leto, kar je več, naj bo v pomoč listu, kateri mi zelo ugaja in ga rada berem.

Lepo pozdravljam uredništvo in upravo lista in Vam želim veliko nadaljnega uspeha!

Rozalija Vicic

*

Pittsburgh, Pa. — Spoštovani! Že več kot dva meseca prejemam Ameriško Domovino. Zelo rada jo berem in se tem potom najlepše zahvaljujem moji dragi nečakinji Helen Majer, 6410 St. Clair Avenue, Cleveland, katera mi je poklonila za božič naročnino za eno leto. Njeno darilo mi res prinaša veselje v obliki tiskane slovenske besede, slovenskega časopisa.

Vse pri Ameriški Domovini in mojo drago nečakinjo prav prisrčno pozdravljam!

Ursula Muren

Proslava 175-letnice Baragovega rojstva

DOBRNIČ, Slov. — Letos 29. junija bomo praznovali 175-letnico Baragovega rojstva in krsta leta 1797 v dobrniški cerkvi. Vsaj ob važnejših jubilejih naj nam bi Baragova veličina bolj stopila pred oči. ko sicer nanj tako radi pozabljamo. Vse kaže, da tako delamo iz tiste tako značilne slovenske skromnosti in iz bojazni, da bi nam kdo morda le ne očital samohvale ali celo baharije. Sicer bi morali Baragu vsaj po sto letih priznati bolj zavestno in prizadeto njegove nadčloveške vrline na znanstvenem, kulturnem in predvsem tudi na verskem, misijonskem področju.

Če nam drugi narodi Baraga občudujejo in hvalijo, si mislimo: naj ga, to je vendar njihova zadeva in ni niti malo to naša krivda, kvečjemu sad njihove zavisti. Zavidajo nam, a po nedolžnem; saj vendar natančno upoštevamo Sv. pismo, ki trdi, da ne more biti nihče prerok v domačem kraju. Zakaj neki bi bil Baraga izjema med Slovenci!

Če nas od teh načel in iz naše običajne ravnodušnosti vrže s tira kakšna važnejša obletnica, kak jubilej, je to mogoče samo zaradi velike človeške slabosti in nestanovitnosti. In prav na to človeško slabost, nestanovitnost je računal Baragov odbor, ko se je na svoji letošnji prvi seji 19. januarja, na Baragov smrtni dan, odločal, da razpiše praznovanje 175-letnice Baragovega rojstva. Rad bi Vam razkril, kako nas misli vreči iz tečajev Baragov odbor s temi proslavami, če bi le za gotovo vedel, da ne boste tega nikomur povedali. Saj zaupam Vašemu molku; bom kar povedal:

1. Glavna proslava bo v Dobrniču v nedeljo, 30. julija, ob 9. uri.
2) Tudi prva letošnja slavnost bo v Dobrniču in sicer na praznik sv. apostolov Petra in Pavla v četrtek, 29. junija, ob 4. uri pop., ki jo bo vodil pom. ljubljanski škof dr. Stanislav Lenič.
3) Poleg omenjenega so na sporedu še druge prireditve v Šmartnem pri Kranju in Metliki, kjer je bil Baraga kaplan. Prav tako predvidevamo proslavo v ljubljanski stolnici, kjer je imel Baraga novo mašo. Datume teh slovesnosti bomo še sporočili.

Vse naše rojake iz Amerike, ki bodo letos obiskali staro domovino, opozarjamo na te slovesnosti in vljudno prosimo, da se te ali one slovesnosti udeležijo, ko bodo doma na obisku.

Do Baragove glavne proslave bo urejena tudi Baragova rojstna soba in odprta za obiskovalce.

Vse lepo pozdravljamo in kličemo: na svidenje na Baragovih proslavah, zlasti v Dobrniču!

Mihael Zevnik,
župnik in dekan

Slovenski sv. misijon

Detroit, Mich. — Slovenci v Detroitu, Windsorju in okolici bodo imeli priliko se udeleževati tridnevnega misijona kot pripravo za Veliko noč. To bo v petek, soboto in nedeljo — 17., 18. in 19. marca v cerkvi St. Francis na Turner cesti v Windsorju, Kanada. Misijon bo vodil pater, ki pride koncem tega meseca iz Jugoslavije.

Rev. Leonard Bogolin, O.F.M., župnik fare St. John Vianney, Highland Park, Detroit, tudi opozarja, da je v tisti cerkvi vsako četrto nedeljo v mesecu slovenska sv. maša ob 1. uri popoldne. Pred sv. mašo je tudi spovedovanje v slovenskem jeziku. Po sv. maši pa je majhen prigrizek v slovenski dvorani na Druillard cesti v Windsorju.

Vsi Slovenci so vabljeni, da se udeležijo sv. misijona in slovenskih sv. maš vsako četrto nedeljo v mesecu.

Marie Dyc

Še o sestanku v Dragi leta 1971

SEATTLE, Wash. — Ameriška Domovina je že ponovno pisala o sestanku v Dragi v septembru 1971 ter se je med drugim tudi dotaknila mojega predavanja. O tem so mi bile pripisane trditve, ki jih nisem izrekel, ter namere, ki jih nisem imel. Le del komentarjev o Dragi mi je dostopen. Ne vem, kaj konkretnega sta navajala I. Brecelj in F. Jeza na sestanku, ki so ga imeli v Trstu dober mesec po Dragi. Nisem dobil v roke Samsovega komentarja, o katerem piše V. Levstik.

Na sestanku v Drag sem rekel dobesedno tole: "Za obstanek slovenstva v administrativnih mejah Slovenije ni neposredne nevarnosti; obstanek slovenstva za mejami je dobil novih sil po zadnji vojni, a o tem bodo razpravljali drugi; slovenstvo v svetu pa bo moglo kot zavestno občestvo ostati in se utrjevati le, če in dokler bodo med živimi člani in členi obstajale žive vezi, ki boo obdržale živo, četudi skrčeno, prvo generacijo, ohranile zavest slovenskega izvora in nekaj slovenskih prvin v drugi generaciji in morda spomin na nekaj slovenskega še v tretjo. Izseljenski pikniki za živo slovenstvo v zdomstvu niso dovolj."

Komentarji so se ustavili le ob poenostovljenem prvem stavku ter mi pripisali trditev, da "za obstoj slovenstva v Sloveniji ni nobene nevarnosti". Moja trditev se omejuje le na neposredno nevarnost. Zanikanje vsake nevarnosti bi bilo naivno ter bi take trditve ne mogel izreči, ker sem v zadnjih letih videl od blizu precej Slovenije. V predavanju je bil poudarek predvsem na primerjavi med ohranjanjem slovenstva doma, za mejami in v zdomstvu. Levstikove navedbe o izgubljanju Slovencev v Nemčiji samo potrjejo moje izkušnje. Vse dosedanje polemike me ne prepričujejo, da bi svojo trditev izpreminjal.

Ne razumem Levstikove trditve o "znanstveni ugotovitvi, ki je 'neizpodbitno razbiti mit', po katerem bi bogati Amerikanci reševali zamejsko manjšino, za katero se matična domovina ne zanima". Ne vem, komu pripisuje to trditev, jaz je nisem izrekel ter se tudi ne spominjam, da bi jo v Dragi kdo drugi. V razpravi je bilo nekaj govora o tem, naj bi se zdomski Slovenci v večjem številu vrnili v zamejsko Slovenijo, to je na Tržaško, Goriško in Koroško, ter sem navedel svoje pomisleke o uspešnosti take selitve. Ne vem, kdo in kje je načel vprašanje, kako bi bogati zdomci reševali zamejsko manjšino.

Ob sestanku in po sestanku je bilo ponovno rečeno, da je položaj slovenskih zdomcev v Argentini drugačen kot v Severni Ameriki. Jaz sam se položaja argentinske slovenske skupnosti nisem dotikal. Delno jo je prikazal I. Brecelj na samem sestanku in kasneje v razpravi oktobra meseca. Prav tako nisem meril in ocenjeval, kolikšen je kulturni doprinos zdomske aktivnosti. Omejil sem se predvsem na problem vezi med Slovenci doma, v zamejstvu in v zdomstvu ter zatrjeval, da brez živih vezi, po katerih se energija pretaka v obe smeri, slovenstvo v zdomstvu ne bo dolgo živelo. Kot je videti, so se moje poglavitne trditve nekako izgubile v množici drobtin, ki sem jih vpletel v svoje predavanje.

Toliko v pojasnilo.

Jože Velikonja

Trenja med Jugoslovani v Avstraliji

Bombne eksplozije in manjša nasilja odražajo sovraštvo med člani velike jugoslovanske kolonije v Avstraliji.

Poskus razstrelitve kipa generala Draže Mihajloviča pred Srbskim klubom v Canberri je zadnji v vrsti dogodkov v zadnjih 4 mesecih.

Avstralija ima okrog 200,000 jugoslovanskih imigrantov. Mnogi so že naturalizirani. V zadnjih 5 letih se je naselilo v Avstraliji 80,760 Jugoslovanov, večinoma s podporo avstralske vlade. Nadaljnih 12,000 jih pričakujejo letos.

Oddelek za vselitev ne vodi statistike, iz katere od šest jugoslovanskih republik prihajajo vseljenci, le na podlagi prošenj se da ugotoviti, da so večinoma iz Macedonije. Po številu članstva v 21 hrvatskih klubih se da sklepati, da je Hrvatov v Avstraliji okrog 40,000 — 50,000. Slovencev je okrog 30,000. Da je tudi Srbov precej, se da sklepati po številnih srbskih pravoslavnih cerkvah. Sodijo, da živi samo v zapadnih predmestjih Sidneya kakih 5,000 Srbov.

Neki član jugoslovanskega poslaništva v Canberri je rekel, da dela za hrvatske ustaše mnogo bivših nacističnih vojnih zločincev. Vsi da so sodelovali z Nemci v zadnji svetovni vojni.

Smrt kapitalizmu v Vzhodni Nemčiji

Erich Honecker, vodja komunistične partije Vzhodne Nemčije, je napovedal konec zadnjim ostankom kapitalizma v njegovi državi. Vsa še obstoječa zasebna podjetja bodo morala oddati svoje imetje državi. To bo zapečatilo popolno socializacijo Vzhodne Nemčije. Državna industrija izdela že sedaj 85% vse produkcije, poljedelstvo je bilo pa kolektivizirano že pred 12 leti. Edino nekateri obrtniki, kot kleparji, mizarji in podobni, še smejo delovati zasebno ali v družbi z državo na podlagi 50: 50 udeležbe kapitala.

Več direktorjev tovarn je že izjavilo, da so pripravljeni prodati svoja podjetja (upajo, da bodo dobili nekaj odškodnine) in da bodo srečni, če bodo v bodoče smeli biti uslužbenci socialističnih tovarn.

Po vzhodnonemških statistikah so zasebna podjetja lani prispevala 5.7% tovarne s 50% državnim lastništvom pa 8.7% k skupnemu narodnemu proizvodu.

Zasebni obrtniki in lastniki tovarn so bili od leta 1956 dalje visoko obdavčeni, vendar se ceni njih življenjski standard vsaj trikrat više kot pri državnih uslužbencih.

F. S. FINŽGAR:

PREROKOVANA

SLIKE IZ SVETOVNE VOJNE

"Če bi mu kdo podvrgel," se je ustrašil in takoj poiskal hlevno svetilko ter šel pogledat. Ko je naletel vežna vrata nezapahnjena, se je zdrznil, obstal in razumel vse.

"Šla je," ga je izpreletelo. Vleklo ga je, da bi planil za njo in jo klical. Počasi je odpri vrata, roke so se mu tresle od razburjenja, prehodil je dvorišče, posvetil v hlev, se vrnil in posvetil tudi v izbo. Francke ni bilo. Ni se prestopil čez prag. Jezen se je obrnil: "Tako je prav! Nikoli več! Ti nisi več moja hči!" Takoj se je začel slačiti in je povedal ženi mrzlo in odurno: "Šla je."

Golobovka, ki tudi ni spala, je šinila iz postelje:

"Šla? Marija, če si kaj naredi!"

On ni odgovoril ničesar.

Mati se je začela zbegana oblačiti.

Mati se je začela zbegana oblačiti.

"Jaz grem za njo."

"Kam neki?"

"Klicala jo bom!"

"Le rjovi, da spraviš vso vas na noge in nas ogrdiš, da bo smradu za cele fare daleč. Nikamor se mi ne ganeš."

"In če gre v vodo . . ."

"Kamor koli, ni več naša."

"Moj Bog, kakšen si."

"Tak, kakor ste me ve naredile. Spat!"

Žena je ihtela, on je molčal. A ves drob je trepetal v njem v strahu za Francko.

IX

Francka je po stranskih stezah za vrtovi tekla od doma. Na razpotju, nekaj streljajev od vasi, se je zasopla ustavila in pod križem izpustila sveženj na tla. Ta križ je bil tisti, ki ga je bil postavil na mestu starega, trhlega malo pred vojno njen oče in ga dal slovesno blagosloviti. Pod tem križem se je vselej ustavil mrtvaški sprevod, nosači so postavili krsto na tla in kdo je tu v imenu rajnega prosil vaščane odpuščanja ob slovesu na drugi svet in molil za pokoj duše, preden so pogrebci krenili proti fari.

Pod tem križem je Francka obstala. Nad njo so gorele zvezde, v daljavi je šumela voda čez jez, na jesensko polje je padala rosa, ki jo je hladno čutila Francka na čižmih.

"Kam?" je stopilo prednjo vprašanje.

"Nazaj, naj se zgodi kar koli," je bil nezavesten odgovor.

Ali še hitreje ga je popravila in ugovarjala: "In če me je konec, ne grem nazaj! Ne grem!"

Reka pa je šumela čez jez in Francki se je zdelo, da jo samo še ona posluša in da samo še ona odgovarja na vprašanje: "Kam?" Kaj se menijo zanjo zvezde, kaj se meni zanjo polje, prav ta njiva Golobova, ki jo je tolikokrat plela? Niti ena bilka se ne gane, niti pes v vasi ne zalaja in rodna hiša spi in ga ni, celo matere ni, ki bi zaklical v noč: "Kam, Francka?" Le reka je šumela. Francki je bilo, kakor da se bliža šum, da že vidi, poskakuje pena čez skale, kako ji valovi govore:: Pridi, ko te nihče ne mara. "O Kriste!" je vzdihnila Francka in pogledala na križ. Še huje je štropotala reka čez jez, kot bi tekla tik za križem. In ko je Francka strmela v nagnjeno glavo Križanega, ji je rastla moč v duši; stopila je do križa in pritisnila ustnice na steber, od rose vlažen. Šum reke se je oddaljil, Francka je objela križ, se dvignila do ranjenih nog in poljubila žebelj v nogah Zveličarjevih.

Potem je pobrala sveženj, ga nataknila na dežnik in si ga zadela na ramo ter odšla.

"Kam?"

Nič več je ni skrbelo. Že tolikrat je našla v mislih edino pot v hribe do daljne sorodnice, ki je za Kozjim hribom s priletno hčerjo živela v majhni kajži. Tam bo našla, je upala, usmiljeno srce, tam bo najbolj skrita; k maši bi hodila v sosednjo faro tako dolgo, da se Matija vrne z vojske.

Preden je zavila na pot v hribe, se je še enkrat ozrla na domačo vas in zaželela si je materinega klica: "Francka, vrni se!"

Počasi je hodila. Ko jo je zakrilo grmovje, jo je postajalo strah. Prva splašena ptička, ki je tik ob poti nočevala, jo je razburila, da se je vsa stresla. Ali prepodila je drugo in tretjo in strah je gineval. Po nekaterih podružnicah je zazvonilo dan. Francki je rastel pogum, zamislila se je in načrti za prihodnost so se ji križali v glavi.

Sama ni vedela, kako in kdaj je prišla na vrh. Obstala je. Izpod rute so ji tekle potne kaplje. Snela jo je, si otrla pot in si popravila lase. Daleč na vzhodnem nebesu se je že svitalo. Francka je sedla na sveženj in naslonila glavo na dlani. Še enkrat je pogledala v temno prihodnost. Kakor bi se bila šele sedaj jasno zavedela, kaj se je zgodilo, je začela ihteti.

Tisti hip pa se je zasvetila drobna lučka v smeri od Kozjega hriba. Francka je ni opazila, ko si je zakrivala obraz z rokami. Lučka pa se je neslišno bližala, dokler ni nekaj korakov od nje obstala.

Maticeva Lojza je šla k rani maši. Veliko, rdeče rezano knjigo, "Večno molitev", je držala v levici, izpod nje je visela na sredincu majhna svetilka, v desnici je držala molek. Ko je Lojza zaslišala ihtenje, se je ustavila. Mislila je prvi hip, da je kak otrok, ki je zašel v gozdu. Ali dne je bilo že toliko vrhu hriba, da je zapazila sključeno žensko, ki je sedela ob poti.

Lojza se ji je približala toliko, da je lučka že obsvetila med dlani stisnjeno glavo Franckino. Lojza je ni spoznala. "Dobro jutro!" je izpregovorila Lojza.

Francka se je vsa zganila in hitro dvignila glavo. Od solz orošene oči so zagledale pred sabo velik, megleno svetel kolobar; Lojze ni videla. Ali ta jo je v tem hipu spoznala.

"Moj Bog, Francka! Za božjo voljo, kaj delaš tukaj?"

Stopila je k njej in ji položila roko na rame.

"L o j z a," je izpregovorila Francka in vstala s svežnja. Vsa je bila še oplašena in ni mogla odgovoriti.

Lojza ji je pogledala v objokane oči, opazila sveženj na tleh in vprašala zopet:

"Kaj vendar delaš?"

"Pokoro," je rekla počasi Francka in iskala v robcu suhega prostora, da bi si obrisala solze.

Lojza je nekoliko pomolčala in povesila pogled, ko je razumela odgovor.

"Ali je res?"

"Ne veš, kako sem nesrečna."

"Kam greš?"

"Spodili so me od doma, ko so zvedeli, in sedaj grem k Blagonki. Kaj hočem? Ta me ne zapodi, upam."

"K Blagonki? Tja ne moreš."

Francka se je že prestopila, da bi hitro nadaljevala pot, ker se je že očitno danilo. Lojzina beseda pa jo je ustavila.

"Ne morem?" je pogledala Lojzo s široko razprtimi očmi. Dolge vejice so bile kot v tankih čopkih sprijete od solz.

(Dalje prihodnjič)

—o—

Samo štiri dni dela

Različna mnenja delavcev in psihologov o uvedbi treh prostih dni ob koncu tedna v nekaj nemških podjetjih.

Marsikdo bi bil vesel, če bi delal samo štiri dni na teden, večina Nemcev, vsaj tistih, ki jih je zajela anketa, pa je proti pretirano dolgemu prostemu koncu tedna. Podobnega mnenja so nekateri zdravniki in psihologi. "Lahko se zgodi," pravijo, "da bo neugodnih pojavov več kot dozdevnih prednosti.

V Ameriki ima štiridnevni delovni teden 750 podjetij, kjer je zaposlenih milijon delavcev, v ZR Nemčiji napovedujejo splošno uvedbo štiridnevnega dela za konec tega desetletja. Zdaj proučuje možnosti le nekaj vzorčnih podjetij, ki imajo razmeroma malo zaposlenih.

Kako izkoristijo mladi ljudje dodatni prosti dan? Ta ali oni se odpravi na daljši izlet, "tudi do Benetk", mlade žene z otroki temeljito pospravljajo stanovanje. "Vsega ni mogoče opraviti v petek," pravi ena izmed njih. "Ko sem delala osem ur, sem imela še nekaj časa zase Če hočem imeti dolg konec tedna, moram delati deset ur na dan."

Zavod za proučevanje javnega mnenja v Allensbachu je ugotovil z anketo: 47 odstotkov nemških delavcev je proti enemu prostemu dnevu več kot doslej, 46 odstotkov je za novost, ostali pa se niso mogli odločiti. Seveda so mladi najbolj zadovoljni, od 30 let navzgor pa narašča število tistih, ki jim novost ni všeč. Profesor Limmroth, predstojnik inštituta za psihologijo dela pri muenchenski univerzi, se boji, da "utegne štiridnevni delovni teden z desetimi urami dela na dan povzročiti pri mnogih živčnost in druge nevšečnosti."

"Za več prostega časa je preba več denarja, zato je verjetno, da si bo marsikdo poiskal dodatno zaposlitev," pravi Limmroth. "Potemtakem je mnenje o daljšem prostem času gola utvara."

"Naši delavci so že prej kaj delali ob sobotah," odgovarja predstavnik neke industrijske družbe, "zdaj bodo pač tisto opravili že ob petkih, torej bodo vendarle imeli še en prost dan."

Munchenski psiholog Hylander je drugačnega mnenja: "Več prostega časa utegne pomeniti večjo nevarnos za družinsko harmonijo. V treh prostih dneh se bo marsikdo dolgočasil, posledica tega pa je kaj lahko družinski prepir."

—o—

Skrb za zobe

Mehak zobotrebec, ne pretrda zobna krtačka in čista voda so najboljša sredstva za nego zob, pravijo nekateri zobni zdravniki, ki so objavili svoje mnenje v neki britanski reviji.

Novice z "Otoka"

II.

Iz Jugoslavije so pred Božičem po treh kratkih poročilih prihajale bolj žalostne vesti. Trenutno je zopet red in mir. Po 25 letih so se vsaj za silo zacelile stare rane, pa se odpirajo nove. Bog daj vsem narodom Jugoslavije mir, blagostanje in medsebojno ljubav in spoštovanje!

Prejšnjo jesen sta nas zapustila dva velika moža: P. Odilo in Zdravko Novak. P. Odila se še dobro spominjam iz mojega bivanja v Ljubljani v zimskem času l. 1936-37 in 14 dni v januarju 1939. Ob nedeljah popoldne me je večkrat pot peljala v frančiškansko cerkev k večernicam, kjer je v nabito polni cerkvi govoril klene besede in vodil mogočno ljudsko petje 'pater Amerikanec', tj. p. Odilo. Za Veliko noč l. 1942 sva se s pokojnim bratom Jožetom nahajala v ječi okrožnega sodišča v Ljubljani z mnogimi sotrpini. Za Veliko noč popoldne je pater dobil dovoljenje, da je prišel med nas; mnogo nas je opravilo spoved in vsem je prinesel pravi velikonočni mir in nam prižgal žarek upanja. Drugi dan smo imeli v lepi jetniški kapeli sv. mašo, prejeli svete zakramente in v svoji kleni, lepi pridigi nas je vse opogumil in potolažil na grenki, težki življenjski poti takratnih časov. Če se prav spominjam, je bil p. Odilo tisti, ki je opravil težko dolžnost, previdel je in podal zadnjo odvezo na smrt obsojenim možem in fantom iz Borovnice pri Ljubljani. Obsojeni so bili pred italijanskim vojnim sodiščem v Ljubljani v februarju 1942. To je bil znani borovniški proces zaradi poškodbe železniškega mostu v decembru 1941. Tega mostu menda ni več in nova proga gre sedaj bolj po pripravni in udobni poti. Jaz sem prišel v ljubljanske zapore dve dni pred usmrtitvijo in te nedolžne žrtve nisem videl. Očividci so pripovedovali, da je pater, ko je odhajal od obsojencev, v i s o k o dvignil križ in z močnim glasom vpričo številnih italijanskih oficirjev in vojakov zaklical v italijanskem in slovenskem jeziku: "Prisežem pri Bogu, vsi ti so nedolžni." Poudarim ponovno, sam nisem ne slišal in ne videl. Govorili so drugi in omenili ime p. Odila. Kakor sem kupil, tako tudi vse to prodam. Zgodovinar bo nekoč o vsem tem povedal pravo resnico, to pa lahko rečem, da dobri očetje frančiškani so med zadnjo vojsko in revolucijo pri nas otrli marsikatero solzo P. Klavdij, danes v Milwaukeeju, ZDA, bi o tem kaj več povedal, čeprav je tudi on užival dobroto Dachaua.

P. Odilo je na prav poljuden in slehernemu bralcu razumljiv način opisoval vesele in žalostne dogodke med rojaki po vsej zemeljski obli, kjer je deloval med njimi. Velik spomenik si je postavil z opisom "Slovenska božja pota". Ne vem, če je kdo pred njimi tako točno opisal naša božja pota. Morda pred 40 leti v šmarnicah pokojni Franc Lavtižar. Iz teh opisov vidimo, kako versko in kulturno je bogata Slovenija. L. 1964 je v 'Ave Maria' v treh številkah lepo opisal našo Trško goro. Rojen sem v podnožju te božje poti, na gori sem bil neštetokrat in iz teh člankov sem izvedel razne dogodke, kateri so mi bili preje neznani, čeravno sem se za zgodovino tega svetišča zanimal. Tudi znani zgodovinar in pisatelj Dolenjske č. g. Sašelj Ivan, kaplan v moji rojstni fari Št. Peter pri Novem mestu, se mi zdi, da l. 1895-1898, v knjigi zgodovine moje rojstne fare "Št. Peter" v drugi "Trška gora" ne pove tolikšne podrobnosti. L. 1962 je pokojni pater v koledarju "Ave Maria" lepo podal zgodovino ljubljanske škofije ob 500-letnici njene ustanovitve. V načrtu je imel opisati šo mnogo drugih božjih poti. toda neumorno misijonsko delovanje, leta, izčrpanost in smrt so to preprečile. Njegova smrt je povzročila med vernimi Slovenci vrzel, katero bo težko izpolniti. Toda nihče ni nenadomestljiv in Bog bo preskrbel njemu vrednega naslednika.

G. Novaka Zdravka osebno nisem poznal dosti. G. dr. Kuhar je trdil, o njem, da to je bil najlepši občinski tajnik v Sloveniji, toda bil je tudi zelo vesten, pošten, vljuden in marljiv v svojem poklicu. Imel je res izredno lep in čitljiv rokopis. Bil je tudi odličen, marljiv pisatelj. Iz njegovih spisov odseva globoka, živa vera, polna ljubezni do Boga in našega naroda. Naj v miru božjem počiva na pokopališču ameriške Ljubljane in tam čaka veselega vstajenja!

B o ž i č n a številka Ameriške Domovine je bila lepa in zanimiva. Povem odkrito, najrajši sem bral staro, a vedno lepo pripovedovanje pisatelja in naravoslovca Erjavca "Božični večer na Kranjskem". Koliko verske in narodne lepote, božičnih praznikov je podano v tem pripovedovanju. Pa tudi drugi članki so zelo lepi. Krasno, današnjemu času primerno pove v uvodnem članku g. msgr. Šegula. Živa resnica je v njem. Kaj hočemo, vsaka doba ima temno in svetlo stran, toda današnja zmedena doba še posebno trpi vsled raznih slabosti. Krasen, zanimiv članek je tudi "Ob 30-letnici izselitve Slovencev po Nemcih iz Zasavja". Živo se spominjam tistih časov. Bilo je to v novembru 1941, ko so prebivalci pospravili bogato poljsko in vinsko letino. Po Gorenjski in Zgornji Štajerski so nacisti izvršili svoje kruto delo že v maju in juniju, toda krški in brežiški okraj so prihranili za nazadnje. Izobraženstvo, narodno zadevne kmete in delavce so izselili takoj. Seveda so bili v prvi vrsti tarča preganjanja duhovniki-župniki: Frančič, Bukovec, Zorko, Žust in mnogo drugih. Sedaj so vsi pokojni

Mnogi niso hoteli do zadnjega verjeti, da je Hitler in njegov poganski n a c i z e m vsega zmožen in takrat so se mnogim prepozno odprle oči. Bili so zelo spretni naši ljudje in na vse načine reševali svojo imovino, žal je nemška policija kmalu preprečila vse to. V te kraje so iz svojih lepih domov na Kočevskem prihajali Nemci-Kočevarji, pa bili tudi zelo razočarani nad obljubami Fuehrerja. Pravilno piše Finžgar: "Kočevarji, moški, so bili vajeni udobnega, lahkega življenja. toda ko so prišli na Rako, je bilo treba resno prijeti za kopačo, da je kaj zrastlo." So pa bile tudi med Nemci plemenite, poštene duše in nudile beguncem vso pomoč, čeprav so bili sami v isti nevarnosti za življenje. Vse to je prikazal v svoji povesti pred 14 leti dr. Kociper "Na božji dlani".

(Dalje sledi)

—o—

NA RAZGOVORE KORAKAJO — Severnokorejsko zastopstvo koraka v Panmunjom, nevtralno vas sredi demilitarizirane cone med Korejama, kjer se od časa do časa sestajata zastopstvi obeh strani, ki sta se vojskovali v Koreji. Vojna se je začela poleti 1950 in se končala tri leta kasneje s premirjem. Pri tem je ostalo in na obeh straneh črte premirja še vedno stojita močni armadi in čakata na mir ali na nov vojni spopad.

Vesti iz Slovenije

Nova Gorica dobi bolnišnico

Če ne bo prišlo do novih zapletov, bo Goriška dobila do konca leta 1974 sodobno zgrajeno in opremljeno bolnišnico s 450 do 550 posteljami. Po sedanjih cenah bo veljala okoli 78 milijonov dinarjev.

Večji del denarja bodo zbrali v ajdovski, novogoriški in tolminski občini. S sprejetimi predpisi pričakujejo tudi pomoč republike. Bolnišnico so začeli graditi že leta 1964, ob gospodarski reformi pa so morali z gradnjo že naslednje leto prenehati.

Promet čez mejo usahnil

Po razvrednotenju dinarja so Slovenci nehali hoditi čez mejne prehode v Gorico ali Trst. Promet čez mejo je skoro usahnil, je le enosmeren. V tržaških menjalnicah menjajo dinar za 33 lir, v bankah pa za 30 do 32.

Lani promet čez mejo obsežen

Po podatkih obmejnih služb je lani prečkalo jugoslovansko-italijansko mejo okoli 79 milijonov potnikov. Čez mejo med sosednjima državama so lani potovali potniki z nekaj več kot 25 milijoni vozil.

Razstave v Piranu

Pred tremi leti ustanovljena piranska galerija je imela že lepo število razstav. Pripravila je že tudi tradicionalno "ex-tempore". Za letos ima vodstvo galerije v načrtu 16 razstav domačih in tujih likovnih ustvarjalcev.

Galerija se bo potrudila razstaviti občinstvu kar največ del. Predvidena je tudi skupinska razstava "Ars Istria". Obisk razstav je razmeroma velik. Potrebna pa bi bila še večja propaganda, zlasti med šolsko mladino.

Uspeh v Ptuju

Podjetje "Agrotransport" iz Ptuja je s svojimi 129 člani praznoval 20-letnico ustanovitve podjetja. "Agrotransport" opravlja strojna zemeljska dela in prevozništvo. Storilnost po zaposlenem se je v dvajsetih letih povečala za več kot petkrat.

Prosenjakovci brez zdravnika

V tem kraju so že precej časa brez zdravnika. Kraj sam je zelo oddaljen od večjega centra. Tako se še tem bolj občuti pomanjkanje zdravniškega osebja.

Krajevna skupnost se je zavzela za to, da bi zdravnik prihajal vsaj občasno.

Planina pri Sevnici ima sodobno šolo

V začetku lanskega decembra so učenci v Planini le sedli v klopi svoje nove šole. Treba bo še preseliti nekatere stvari, urediti prostore in predvsem okolico.

Nova osnovna šola na Planini je res sodobna. Razredi in kabineti so najsodobnejše urejeni. Velika obogatitev je predvsem velika telovadnica in velik prostor za večnamensko uporabo. Na novo šolo so prešolali učence iz Dobja in Št. Vida.

Pomoč edini vir

V radeljski občini prejema stalno družbeno denarno pomoč 164 občanov. Med njimi je 77 takih, ki jim ta denarna pomoč pomeni edini vir preživljanja. V ta namen je občinska skupščina namenila 260,000 dinarjev; 240,000 dinarjev je občina namenila za domsko oskrbo občanov, 6000 dinarjev pa so dali za enkratne denarne pomoči socialno ogroženim.

Rodni vrh dobil trgovino

V tem najodličnejšem kraju hribovitih Haloz je trgovsko podjetje "Povrtnina" iz Maribora odprlo trgovino z mešanim blagom. Ljudje so se potegovali za trgovino vsa leta po vojni.

Nobeno podjetje se ni odločilo zanjo, češ da se ne izplača. Tako so morali vaščani hoditi tudi po dve uri daleč nakupovat v dolino. S prodajalno so prebivalci Rodnega vrha nadvse zadovoljni. Promet je tudi zadovoljiv. V prodajalni se oskrbuje približno 600 vaščanov.

Selo za napredek

Občani so na skupni seji odločili, da bodo v dveh letih z denarjem, ki ga bodo zbrali s krajevnim samoprispevkom, komunalno uredili naselji Selo in Fokovce. Razširili in obnovili bodo gasilski dom v Selu ter uredili pokopališče v Fokovcih.

Poleg kmetov in zaposlenih, ki bodo za krajevni samoprispevek plačevali dva odstotka od katastrskega dohodka in odstotek od plač, bodo denar prispevali tudi zdomci, vsak, ki je začasno zaposlen v tujini.

—o—

Jekleni most

OAKLAND, Kalif. — The O a k l a n d-San Francisco most vsebuje 143,000 ton jekla in 80,000 milj kablov.

Ženske dobijo delo

Iščemo pomočnico

Iščemo Slovenko ali Hrvatico srednje starosti za pomoč v gostilni. Kličite IV 6-0059 po 5. uri.

(50)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Bungalow, 4 sobe in kopalnica spodaj, 3 sobe zgoraj, za dohodek vse prenovljeno, v fari Marije Vnebovzete. Se lahko takoj vselite. $15,900. 371-5343

—(48)

Išče sobo

Moški v pokoju išče sobo s hrano; ne kadi in ne pije. Plača do $30 tedensko. Kličite od 7. do 9. zj. ali zvečer po 8. uri 631-3307. —(48)

Stanovanje iššče

Slovenska vdova išče 3 ali 4-sobno neopremljeno stanovanje s furnezom in kopalnico, spodaj ali zgoraj, blizu Sv. Vida. Kličite 881-6167

—(50)

Čevljarska popravljalnica

na 6506 St. Clair Avenue je zopet redno odprta vsak delavnik od 7.30 zjutraj do 6. zvečer.

—(8, 10 mar)

Nove ranč hiše v Euclidu

Imajo velike sobe, vgrajene kuhinjske priprave, s ploščicami obložene kopalnice, velike kleti. Vse napeljave instalirane in plačane. Jih lahko postavimo na naših parcelah drugje. Cene od $35.500.

UPSON REALTY

499 E. 260 St. RE 1-1070

(50)

MATIJA MALEŠIČ:

KRUH

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

"Saj so to naša dekleta!" vzklikne Veren, ki je odrezal red in pri brušenju kose pogledal po poti.

"Prihajajo, prihajajo!" se razveseli Andraž in sredi zamaha zaustavi koso. "Ivan, ali jih ne vidiš?"

Ivan skriva svoj obraz, ko da ga je sram pokazati, kaj govore njegove oči.

"To bo novic in pripovedovanja!" pravi Geza. "Ali naj kosim pred teboj?" vpraša Ivana, ki brusi, brusi koso, in vstopi za Andražem v red.

Ivan ne reče ne da ne ne. In Geza zareže s koso v deteljo in požene red za Andražem.

Ivana nihče ne opazuje. Preneha brusiti koso, postavi roko na čelo in napne oči. "Tista je, prva na desni!" ga spreleti. Vrgel bi koso v deteljo in ji stekel naproti.

Andraž je radoveden in se ozre. Ivan naglo požene nov red.

"Ta red odrežemo in še enega nazaj proti potu, pa pridejo!" meni Andraž ves nestrpen.

Ivanu uhaja pogled na pot, roke mahajo ko iz navade s koso, trava med deteljo se krivi in mendra, kosa ji ne pride do živega. Zamahne kosa pregloboko v deteljo da začuti Ivan v rokah da je zajel prepolno in ne bodo zmagale roke. Izvleče koso in jo požene znova v deteljo in gleda, koliko bo zajel in odrezal. In zamahne v prazno s koso. Vesel je, da je pustil Gezo predse in da Geza ne vidi, kako razposajena in hudomušna je njegova kosa. Pred kosci, ki so za njim, ga ni toliko sram; tuji so in ne vedo in ne slutijo, kam hite njegove misli.

"O ta kosa! Saj je ko obsedena!" misli Ivan in pogleduje na pot. "Tista na desni je, tista poleg sosedove Anuške in Ritoperja!" Po hoji in postavi jo pozna. O, kak samogoltnež je Ritoper! Koraca ob ženskah, ki nosijo težke cule, roke ima v žepih; da bi pomogel Ilonki, ki nosi dve veliki culi, se ne zmisli! Samopašnost nenasitna, skopost pooseblena, pijavka! In Časar! Oblastno koraka! Da bi pomogel slabotni ženski, se orožniški visokosti ne spodobi!"

Ilonka, Ilonka! Ali je resnica, ali je le prelepa sanja, da prihajaš? Kaj si res tista, ki nosiš dve culi in si z vsakim korakom bliže? Kaj si res pogledava v nekaj trenutkih iz oči v oči? Kaj je res tako blizu trenutek, ves ta dolgi, dolgi čas zaželeni, težko, težko pričakovani, v sanjah že jezero in jezerokrat doživljeni, prelepo, prenežno doživljeni? Čakaj, zlata moja! Zakaj si Ivana mučila do zdvojenosti in obupa? Zakaj nisi pisala?

V zrak zamahne kosa.

Ne, ne, Ilonka! Vse je pozabljeno. Niti ene žal besedice! Niti enega očitajočega pogleda! Da si le tu, da si le tu!

Pregloboko zareže kosa v deteljo.

O ti kosa, kaj noriš od veselja?

Ilonka, Ilonka! Kaj ti ne trepeče srce od samega veselja nad težko pričakovanim svidenjem? Kaj ne vidiš koscev na tej prostrani njivi? Kaj ne veš, da je Ivan med njimi? Kaj ne opazis, kaj ti vsaj ne sluti srce Ivana, ki nosi v svojem srcu prelepo skrivnost, zapisano samo v tvoje in njegovo srce?

Ilonka, Ilonka! Vse tesno mi je pri srcu od srečę. Kakor bi se bal hipa, ko ti sežem v roko in pogledam v oči, mi je. Tako prelepa in prejasna je bila v sanjah in bridkosti in zdvojenosti misel na ta trenutek.

Ilonka, ali ne vidiš Ivana?

Geza ima otepanja, da rine svoj red za Andražem in mu Ivanova kosa ne doseže pet.

Veren je že dognal svoj red do pota, briše si z rokavom pot s čela, maha s klobukom prihajajočim v pozdrav in ne ve, ali bi načel nov red, ali bi počakal, da pridejo, ali bi stopil na pot in prihajajočim naproti.

Andraža moti prihod domačih, ki mu gotovo prinašajo pozdrave ljubljene matere.

Gezi je Ivan tako tesno za petami, da bi ga vsa njegova vnema, da se izkaže pred Ritoperjem, nikdar ne prignala do tako hitre košnje. Pot mu curkoma lije z obraza, niti brusiti k o s e nima kedaj. Te trenutke, vpričo Ritoperja, ne sme odnehati.

Veren se odloči. Vrže koso na dokošen red in stopi na pot in prihajajočim naproti.

Ivan ne vzdrži. Sredi zamaha ustavi koso in jo ubere po detelji proti potu.

"Oho!" Ritoperjev obraz je jezen in mračen. "Kedaj je še kdo videl kosca, ki je tako mendral lepo deteljo?"

Ivan se ne zmeni za njegove besede.

"Hočeš, da odtegnemo od dogovorjene plače škodo?"

Kaj mar Ivanu plača in škoda!

"Ilonka, Ilonka!" Ves zasopel izgovarja ljubljeno ime. Ko da mu je tesno v grlu, ko da prihaja glas iz dna srca in ga je sram pred ljudmi.

Vsa plaha je Ilonka. Z roke v roko preklada culi in poveša pogled.

Ilonka, ali ne vidiš, kaj govore Ivanove oči? Ali ne slutiš, kaj poje Ivanovo srce? Ali ni niti lepega pogleda zaslužilo njegovo hrepenenje in trpljenje?

"Ilonka!" Lep in močan stoji pred njo in pesem v njegovih očeh je lepša ko pesem škrajančka, ki se dviga z zelene strni.

Vsa kri plane Ilonki v lica. Ko da se ji vrti v glavi poveša pogled in se v zadregi umika za Anuškin hrbet. Ivan ji moli desnico, pa mu je ne stisne.

"Božje solnce, Ilonka! Kaj... kaj naj to pomeni?" se trga bolestno iz Ivanovega grla.

"Mati in Lizika ti pošiljata..." šepeče Ilonka in mu položi pred noge culo, ki je večja ko njena. Pogleda ne dvigne k Ivanovim očem.

"Niti roke mi ne podaš?"

Vsi opazijo čudno Ilonkino vedenje. Veren ji nudi roko, Andraž se je že z vsemi pozdravil in čaka prilike, da jo pozdravi.

"Zdrav!" iztisne komaj slišno Ilonka, mu ponudi desnico in siloma dvigne pogled.

"Ilonka..." Krčevito ji stisne Ivan desnico in skuša prodreti s pogledi v njeno srce. Samo za hipec ga poboža njen pogled. Toliko žalosti in toliko bridkosti je v njenih očeh, da Ivana pretrese. "Za božjo voljo, Ilonka, kaj... kaj se je zgodilo? Povej!"

Krčevito vztrepeta Ilonka in izvije svojo desnico iz objema Ivanovih rok. Oči zabliščijo v grenkih, prelepih solzah. Pozabi pozdraviti Verena, Andraža, Gezo, Horvata. Pograbi svojo culo in steče po poti za Časarjem, ko da išče pri njem zavetja.

Ko od strele zadet stoji Ivan. Pred očmi se mu vse zamegli. To je torej tisti trenutek, o katerem je sanjal ves ta dolgi, dolgi čas?

Joče Ilonka in teče, teče, da ubeži pred njim.

Chlapno vise roke ob telesu, sklonjena je glava, grenkoba sili v grlo, vse temno mrgoli pred očmi.

"Kdo je kosil ta red?" vprašuje Ritoper.

"Geza!" pojasnjuje Horvat.

"Vtika se z neverjetno vnemo v dela, ki jih ne razume in ki mu jih ni treba delati!"

"Jaz... jaz?" Ves rdeč je Geza in v zadregi. "O, ni res! Nisem ga jaz kosil. Ivan ga je! To pot sva zamenjala."

"Saj sem si mislil." Zloben smehljaj obkroži Ritoperjeva usta. "Ali tako kosiš tudi na očetovih njivah tam okoli Pucic?"

Ko da ne vprašuje njega, se ne gane Ivan.

"Ne verjamem! Pognal bi ga z grunta vkljub njegovim dolarjem."

Ivan stoji in ga ne čuje.

"Ta red bomo še enkrat kosili, hočem reči, popravili bomo, kolikor se sploh more popraviti po takem koscu."

Vsi ostrmijo in se ozrejo na Ivana. Kaj more biti večja sramota koscu? Na Ivanovem obrazu ni videti, da bi razumel, kaj zahteva Ritoper od njega.

"He, gospod Sukič mlajši!" Še vedno igra zloben posmeh na Ritoperjevem obrazu. "Ali danes ne bomo več vzeli kose v roke?"

Ivan ga raztreseno pogleda.

"Ob očetovih dolarjih lahko postavaš, ob Ritoperjevem kruhu je treba delati!"

Silen srd zagori v Ivanovih očeh. "Kaj Vam mar očetovi dolarji?"

Naš domov-odnesni zavoj za prave ljubitelje piva.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT, MICHIGAN 48226

CHICAGO, ILL.

MALE HELP

MOLDERS

New modern aluminum sand foundry needs several experienced Bench molders in Bridgeview area. For interview appointment.

CALL 598-0300

(49)

Don't Take a Chance with Extension Cords

The extension cord is a mediocre object — forgotten, mistreated, overloaded with work, and used long after its time of retirement. It is also a powerful object, capable of destroying life and property. Given the proper attention, however, it is safe and useful.

According to Underwriters' Laboratories, one of the most important rules is to match the extension cord with the same size and type cord supplied with the appliance. Remember that special cords are necessary for large appliances, such as clothes dryers and air conditioners, and should not be operated with ordinary extension cords.

Secondly, an extension cord should never be overloaded. By adding up the number of watts plugged into the extension, safety of the electric load can be determined. Check each appliance for the number of watts it uses, then, if you must use an extension, make sure it can safely handle the load.

Periodic examination of all extension cords in use can eliminate a potential fire hazard. Check all screw connections, which should be tight with all wire strands held firmly under the screws. Inspect the cord for breaks, which often occur near the plug, look for frayed and broken insulation, and replace rather than patch defective cords.

Placement of extension cords is also an important factor. Cords that are near a source of heat; cords that are supported on nails; or cords that are placed under rugs, through doorways, or across walkways and tables are dangerous. Only cords marked "water-resistant" or "oil-proof" should be near oil or moisture.

Finally, all extension cords should bear an important sign of confidence: the mark of Underwriters' Laboratories, a not-for-profit testing organization dedicated to product safety.

V blag spomin

OB PRVI OBLETNICI, ODKAR NAS JE ZA VSELEJ ZAPUSTILA NAŠA LJUBLJENA MAMA, STARA IN PRASTARA MAMA

Theresa Verbič

rojena SIMONČIČ

Njeno dobro srce je prenehalo biti 8. marca 1971.

Pri Bogu srrečna Ti prebivaš
po letih zemskega gorja,
v raju večno srečo uživaš,
z atom zdaj si združena.

Nikoli Te ne bomo pozabili,
zvesto Te bomo vsi ljubili,
čeprav v hladnem grobu spiš,
v srcih naših Ti živiš!

Žalujoči:

ROSE SIMON, MARIE PLASHA,
ANGELA HIRSCH,
FRANCES JEVNIKAR, hčere
JOHN VERBIC, sin
in snaha LEE
JOHN SIMON, LUDWIG PLASHA,
EMIL HIRSCH,
JAMES JEVNIKAR, zeti
Vnuki, vnukinje, pravnuki,
pravnukinje in ostalo sorodstvo

Cleveland, O., 8. marca 1972.

V blag spomin

OB ČETRTI OBLETNICI ODKAR JE V GOSPODU PREMINULA NAŠA LJUBLJENA, NEPOZABNA MAMA, SESTRA IN TETA

Rozi Chandek

rojena FILIPČIČ

Izdihnila je svojo plemenito dušo dne 8. marca 1968.

Kje si moja ljuba mama,
kje je mili Tvoj obraz,
kje je Tvoja skrbna roka,
ki je delala za nas.

Minila so že leta štiri
kar Tebe od nikoder ni;
le v Bogu mirno zdaj počivaj,
in sveti raj na veke uživaj.

Žalujoči:

DRUŽINA

Cleveland, O. 8. marca 1972.

IMA SVOJE VESELJE — Slappy White, črnski komik, pravi, da bi bil rad podpredsednik ZDA in se ponuja sen. Muskiu za sokandidata. Sen. Muskie je, kot znano, izjavil pred časom, da za enkrat volivnica s črnim podpredsedniškim kandidatom ne bi dobro vozila.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši